

Tonga

**LAO KI HE NGA'HI TOFI'A 'O 'ENE
'AFIO**

VAHE 20.06

Tohi Lao Fakatonutonu 2020

LAO KI HE NGAahi TOFI'A 'O 'ENE 'AFIO

KO E LAO KOE'UHI KE VAHEVAHE 'A E NGAahi TOFI'A 'O 'ENE 'AFIO'

Kamata'anga [12 'o 'Aokosi, 1927]

1 Hingoa nounou

Ko e hingoa nounou 'o e Lao ni ko e Ko e Lao ki he Ngaahi Tofi'a 'o 'Ene 'Afio.

2 Hingoa fakanofu mo e ngaahi Tofi'a 'o e Tungi

- (1) 'E ngofua ki he 'Ene 'Afio ko Tu'i Tupou VI ke ne fakanofu mo foaki atu ki ha taha ('oku 'ikai ko e 'Ea 'Uluaki ki he Taloni) 'a e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a 'o e Tungi, 'i ha tohi tuku pe tohi fakamo'oni foaki, pe 'i ha to e founa kehe.
- (2) 'I hano foaki ki ha taha 'a e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a 'o e Tungi koe'uhi ko e kupusi'i faka'osi kuo hili, kuo pau ke hoko ia ko hono hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a tukufakaholo, ka kuo pau 'e 'ikai ke hoko ki he, pe hoko atu 'a 'ene ma'u 'a e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a ko ia 'e ha taha kuo hoko ko e Tu'i pe 'Ea 'Uluaki ki he taloni.
- (3) Ka 'i ai ha taha 'oku 'ikai lava ke hoko ki he, pe ke hoko atu 'a 'ene ma'u 'a e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a 'o e Tungi koe'uhi he 'oku fakatapu'i ia 'e he kupusi'i faka'osi kuo hili, ko e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a 'o e Tungi kuo pau ke foki ki he Tu'i, pea kuo pau ki he Tu'i ke ne foaki atu 'a e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a 'o e Tungi 'o hangē pe kuo pekia ta'e 'i ai hano 'ea ke hoko 'a e tokotaha na'a ne ma'u faka'osi 'a e hingoa fakanofu mo e ngaahi tofi'a 'o e Tungi.²

3 Tu'ipelehake

Kuo pau ke momoi 'e he talasiti 'o e nopele Tu'ipelehake (Crown Prince) 'a e ngaahi tofi'a 'a ia 'oku kau ki he hingoa Tu'ipelehake ki he Pule'anga pea 'i he fai 'o e momoi ko ia, kuo pau, ke fai hano tohi fakaha ki he 'Ene 'Afio ko Kuini Salote Tupou 'e ngofua ki he 'Ene 'Afio ke fakanofu 'a Pilinisi Sione ke Tu'ipelehake pea te ne ma'u a e ngaahi tofi'a 'oku kau ki he hingoa ko ia pea 'e hoko ko hono ngaahi tofi'a tukufakaholo.

4 Tupouto'a

Mei he taimi ni 'o fai atu ko e ngaahi tofi'a kotoa pe 'oku kau ki he hingoa Tupouto'a kuo pau ke hoko ko e ngaahi tofi'a 'o e 'Ea 'Uluaki ki he Taloni ke hoko ki he hingoa ko ia pea te ne ma'u 'a e ngaahi tofi'a ko ia kae 'oua kuo ngata 'a 'ene hoko ko e 'Ea 'Uluaki ki he Taloni, pea ko e ngaahi tofi'a ko ia kuo pau ke 'oatu ki he toko taha 'a ia 'e hoko ko e 'Ea 'Uluaki ki he Taloni, pea ka ko e 'Ea totonu 'oku kei si'i kuo pau 'e fakanofu 'e he Tu'i ha talasiti 'e toko taha pe lahi hake ke ne pule'i 'a e ngaahi tofi'a ko ia lolotonga 'oku kei si'i 'a e 'Ea 'Uluaki ki he Taloni, pea kapau 'e 'i ai ha taimi kuo 'ikai ke 'i ai ha taha totonu ke ne hoko koe'uhi ko e 'Ea 'Uluaki ia ki he Taloni ki he ngaahi tofi'a ko ia kuo pau ko e ngaahi tofi'a 'e ma'u 'e he Tu'i kae 'oua ke 'i ai ha taimi 'e 'i ai ha taha 'e hoko totonu ko e 'Ea 'Uluaki ki he Taloni ke ne ma'u 'a e ngaahi tofi'a ko ia pea kuo pau ke 'atu 'a e ngaahi tofi'a ko ia ki he tokotaha ko ia.

FAKAMATALA FAKALAHI

¹ Tohi Lao Fakatonutonu 1988 –Vahe 6- Lao 15 'o e 1927, 16 'o e 1943 mo e 11 'o e 1966

² Fetongi 'e he Lao 11 'o e 1966